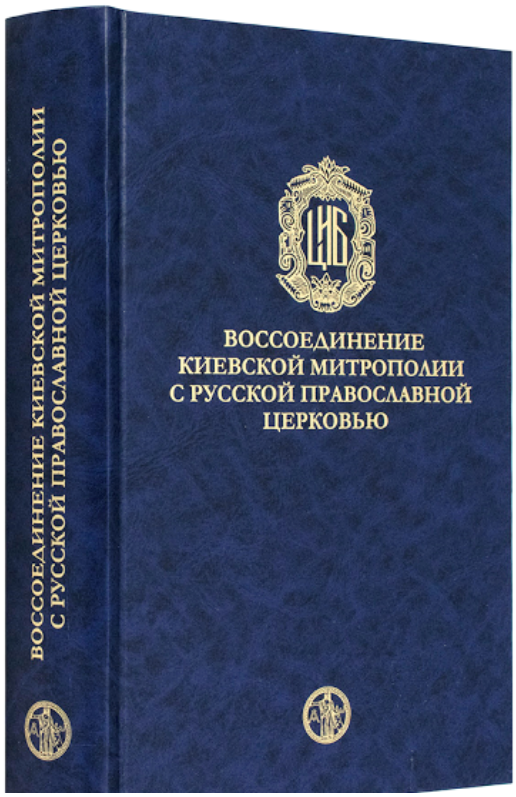
Πραγματοποιήθηκε στο Κίεβο η παρουσίαση της εκδόσεως «Η επανένωση της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. 1678-1686. Μελέτες και έγγραφα»

Στο πλαίσιο του ΙΒ΄ Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου «Θεολογική και θύραθεν εκπαίδευση: ιστορία των αλληλεπιδράσεων - σύγχρονη εποχή και προοπτικές» διεξήχθη στις 27 Οκτωβρίου 2020 στη Θεολογική Ακαδημία Κιέβου η παρουσίαση της εκδόσεως «Η επανένωση της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. 1678-1686. Μελέτες και έγγραφα». Την παρουσίαση έκανε κατά τη συνεδρία σε ολομέλεια ο αντιπρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, καθηγητής της Θεολογικής Ακαδημίας Κιέβου, πρωθιερέας Νικόλαος Ντανιλέβιτς.

Σε αντιδιαστολή προς τις παλαιότερες, ενίοτε προκατειλημμένες προσπάθειες αναλύσεως μεμονωμένων πηγών, η έκδοση αποτελεί πλήρη και εξαντλητική επιλογή από τα ρωσικά αρχεία από το 1676 έως 1686 σχετικά με την ιστορία της ενσωματώσεως της Μητροπόλεως Κιέβου στη Ρωσική Εκκλησία το 1686 και συνιστά την πληρέστερη σήμερα συλλογή αρχειακών εγγράφων επί του θέματος. Από τα 246 δημοσιευθέντα κείμενα περίπου διακόσια τίθενται σε επιστημονική χρήση για πρώτη φορά. Εμπεριέχουν μαρτυρίες για τη δεινή κατάσταση των ορθοδόξων στο έδαφος της Πολωνίας και της Λιθουανίας, ανεκτίμητης αξίας πληροφορίες για κάθε φάση των διαπραγματεύσεων, οι οποίες οδήγησαν στην αποκατάσταση της ενότητας της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, καθώς και Επιστολές και Πράξεις του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Τα δημοσιευόμενα κείμενα έχουν μελετηθεί επιμελώς και αναλυθεί από κορυφαίους Ρώσους

επιστήμονες. Συνοδεύονται από επιστημονικά σχόλια και, όπου απαιτείται, έχουν μεταφραστεί στη σύγχρονη ρωσική γλώσσα.

Η έκδοση παρέχει επίκαιρη ιστορικοκανονική απάντηση στις μονομερείς ενέργειες του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στο κανονικό έδαφος της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και στις προσπάθειές του να αναθεωρήσει την ιστορική του απόφαση από το 1686 σχετικά με την επανένωση της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. Τα έγγραφα δείχνουν σαφώς ότι η απόφαση παραχωρήσεως της Μητροπόλεως Κιέβου στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία ήταν εκείνη τη στιγμή η μόνη εφικτή λύση για τη διαφύλαξη της Ορθοδοξίας στο έδαφος της Πολωνο-Λιθουανικής Κοινοπολιτείας· ότι η πρωτοβουλία της επανενώσεως με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία ξεκινούσε από τον ουκρανικό λαό, από την ίδια τη Μητρόπολη Κιέβου, τους κληρικούς και τους πιστούς της· ότι, παρά τις πρόσφατες αξιώσεις του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, η απόφασή του για την παραχώρηση της Μητροπόλεως Κιέβου στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία το έτος 1686, δεν είχε περιορισμούς ούτε ως προς το χρόνο, ούτε και ως προς τις αρμοδιότητες, δηλαδή ήταν τελική και ανεπίστρεπτη.

Η έκδοση υλοποιήθηκε με την ευλογία του Αγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κυρίλλου υπό τη γενική επιμέλεια του Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνα από το Εκκλησιαστικό-Επιστημονικό Κέντρο «Ορθόδοξη Εγκυκλοπαίδεια» το 2019.

Επικεφαλής της συγγραφικής ομάδας τέθηκε ο Δρ. Ιστορίας και αντεπιστέλλον μέλος της Ρωσικής Ακαδημίας Επιστημών Μπ. Φλόρια και συμμετείχαν σε αυτήν ο Δρ. Φιλοσοφίας Ντ. Αφινογκένοφ, ο Δρ. Θεολογίας ιερέας Μιχαήλ Ζελτόφ, οι Δρ. Ιστορίας Κ. Κοτσεγκάροφ, Ν. Τσεσνοκόβα και Μ. Γιαφάροβα.

Τη συντακτική ομάδα της εκδόσεως αποτέλεσαν ο αντιπρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας πρωθιερέας Νικόλαος Μπαλασώφ, ο διευθυντής του Εκκλησιαστικού-Επιστημονικού Κέντρου «Ορθόδοξη Εγκυκλοπαίδεια» Σ. Κραβέτς, ο ιερομόναχος Επιφάνιος Μπουλάγεφ και ο Μ. Ζινκό.

Τη συλλογή προλόγισε ο πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας.

Το βιβλίο συνολικού όγκου εννιακοσίων και πλέον σελίδων συμπεριλαμβάνει αυτοτελείς επιστημονικές μελέτες για τις σχέσεις μεταξύ Μόσχας, Κιέβου και Κωνσταντινουπόλεως την περίοδο της μεταβιβάσεως της Μητροπόλεως Κιέβου, για την ιδέα της ενότητας της Ρωσικής Εκκλησίας κατά τη βυζαντινή εποχή, καθώς και για τις μορφές μνημονεύσεως των ιεραρχών στη σλαβική παράδοση.

Κατά την παρουσίαση ανεγνώσθη ο χαιρετιστήριος λόγος του Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνα:

Σεβασμιώτατοι και Θεοφιλέστατοι, σεβαστοί πατέρες, αγαπητοί αδελφοί και αδελφές,

Χαίρομαι από καρδιάς, καθώς χαιρετίζω όλους όσοι προσήλθατε στην παρουσίαση του τόμου «Η επανένωση της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. 1678-1686. Μελέτες και έγγραφα».

Η έκδοση της παρούσης συλλογής αποτελεί σημαντικό βήμα στη μελέτη της εποχής, κατά την οποία συνέβη ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα στην ιστορία της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Η σημερινή παρουσίαση μας προσφέρει την αφορμή για να ανακαλέσουμε στη μνήμη

μας εκείνο το γεγονός, το οποίο παραμένει αντικείμενο έντονων διαμαχών και συζητήσεων στο επιστημονικό και εκκλησιαστικό περιβάλλον.

Κατά τη διάρκεια των 15-17^{ου} αι. η ζωή της Μητροπόλεως Κιέβου σημαδεύθηκε από δραματικά γεγονότα, που προκλήθηκαν από τις επιπτώσεις των Ενώσεων (Ουνιών) της Φερράρο-Φλωρεντίας και του Μπρεστ. Υπό συνθήκες, κατά τις οποίες στους ορθοδόξους ασκείτο πίεση από την ετερόδοξη Πολωνο-Λιθουανική Κοινοπολιτεία, το Πατριαρχείο Μόσχας και το Βασίλειο της Μοσχοβίας παρείχαν υποστήριξη στους ομοδόξους αδελφούς. Η επανένωση της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία επήλθε το 1686, εκ των πραγμάτων διέσωσε την Ουκρανική Ορθοδοξία από την καταστροφή.

Τα νήματα της ιστορίας εκτείνονται από τα γεγονότα εκείνων των χρόνων έως το έτος 2018, όταν η Κωνσταντινούπολη επιχείρησε να ανακαλέσει την Πράξη της Εκκλησίας του 1686, την οποία ουδέποτε στο παρελθόν και ουδεμία τοπική Εκκλησία δεν αμφισβήτησε. Στις δηλώσεις του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως άρχισαν να διατυπώνονται ιδέες περί του ότι η μεταβίβαση της Μητροπόλεως Κιέβου στο Πατριαρχείο Μόσχας είχε προσωρινό χαρακτήρα και έγινε υπό όρους.

Σε αντιπαραβολή ειδικά με τέτοιες δηλώσεις καθίσταται ιδιαίτερα επίκαιρη η προσφυγή στα ιστορικά έγγραφα. Η ανάλυση θεμελιωδών κειμένων, των συνοδικών Πράξεων του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίες απεστάλησαν στον Πατριάρχη Ιωακείμ και τον Χατμάνο και της διευκρινιστικής επιστολής του Πατριάρχη Διονυσίου ΙΣΤ΄ δεν παρέχουν λόγους να θεωρήσουμε το χαρακτήρα της δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου Μόσχας επί της Μητροπόλεως Κιέβου υπό όρους ή περιορισμένο.

Μόνον στηριζόμενοι στα ιστορικά έγγραφα μπορούμε να αποφύγουμε την προκατειλημμένη προσέγγιση στις συζητήσεις για εκείνες τις διαφωνίες, οι οποίες παρατηρούνται σήμερα στον ορθόδοξο κόσμο. Η αξία της υπό παρουσίαση συλλογής συνίσταται στο ότι εδώ για πρώτη φορά προτείνεται η πληρέστερη συλλογή αρχειακού υλικού για την ιστορία της επανενώσεως της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία.

Σημαντικό μέρος των εγγράφων της συλλογής δεν έχουν ουδέποτε δημοσιευθεί. Τα κείμενα, που συμπεριλαμβάνονται στη συλλογή, περιέχουν σπουδαίες πληροφορίες σχετικά με όλες τις φάσεις των διαπραγματεύσεων, που οδήγησαν στην αποκατάσταση της ενότητας της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Είμαι ευγνώμων προς όλους όσοι κοπίασαν για την προετοιμασία και τη δημοσίευση του υλικού της έκδοσης, της οποίας έτυχε να έχω την ευθύνη της γενικής επιμέλειας. Ευχαριστώ τους οργανωτές της σημερινής παρουσιάσεως για τη δυνατότητα να ενημερώσουμε για τη συλλογή και να παρουσιάσουμε το περιεχόμενό της στους μετέχοντες στην εκδήλωση.

Ελπίζω ότι η κυκλοφορία της συλλογής «Η επανένωση της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. 1678-1686. Μελέτες και έγγραφα» θα ωφελήσει όλους, όσοι ενδιαφέρονται για μια αντικειμενική άποψη του περιγραφόμενου σε αυτή ιστορικού γεγονότος.

Στους μετέχοντας της παρουσιάσεως εύχομαι ενδυνάμωση του Θεού και καρποφόρες συζητήσεις.

Μια πηγή: https://mospat.ru/gr/news/45312/